

Bolezen ne omejuje ustvarjalnosti

Slika se spočne v slikarjevi glavi in rodi s pomočjo njegove roke. Kot plod ustvarjalne spretnosti nas pritegne tako z lastno kot s slikarjevo naravo. Umetniški dar nas popelje v duševni svet, lahko pa nam pomaga razkriti tudi naravo duševnih bolezni. Izsledke takšne raziskave je pred leti (natančneje 30. junija 2001) objavila zdravniška revija Lancet.

Ameriški portretist W. Utermohlen je pri šestdesetih letih zbolel za Alzheimerjevo boleznijo, težjo obliko starostne slaboumnosti. Predstavljenih je šest avtoportretov.

Prvega je naslikal še zdrav - poteze s čopičem so natančne, slika pa barvita, čustveno izrazita in izvirna. Naslednje je slikal bolan in odražajo miselno nazadovanje v zadnjih petih letih, z vedno slabšo zaznavo in orientacijo v prostoru.

Na drugi sliki so poteze s čopičem debelejše in na platnu je več neposlikane površine.

Na tretjem avtoportretu so okorne obrazne poteze slabo umeščene v celoten obraz.

Na četrtem so težave še značilnejše in se stopnjujejo z izgubo občutka za razmerje. Opešana sestavljalna zmožnost je očitna, obrazne poteze so bodisi zamazane ali pa čudno razdružene. Slikar je bil nezadovoljen s svojo nezmožnostjo, da bi obvladal prostor, zato je sliko deloma zradiral.

Peti avtoportret je risba s svinčnikom; na njej so prepoznavne le temeljne obrazne sestavine, delo pa spominja na Picassovo Jokajočo ženo.

Šesti avtoportret je brez perspektive in globine, abstraktna slika pa se odlikuje po obliki in barvi.

W. Utermohlen: Šest avtoportretov. Vir: Lancet 2001.

Dementna leta so slikarju odvzela realistični slog, ustvarjalna prožnost pa mu je omogočila svoj dar izraziti na abstrakten način, ki ne postavlja omejitev v uporabi barv, oblik, razmerij in zornega kota. To je pomembno sporočilo tudi za bolnike, ki so za slikanje manj nadarjeni: »Kakovost življenja je mogoče nadaljevati v svetu z drugačnimi pravili.«

Janez Špringer, mag. farm., spec